

ИНТЕРВЮ

**Проф. Соня Тончева,
директор на Филиал Шумен на МУ-Варна,
национален консултант по здравни грижи и
член на УС на БАПЗГ:**

**МОЯТА КАУЗА Е СЕСТРИНСТВОТО В БЪЛГАРИЯ
ДА ИМА СТАНДАРТИ И ПРИЗНАТА АВТОНОМНОСТ
В РАМКИТЕ НА ПРИДОБИТИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ**

Проф. Соня Тончева, дм е директор на Филиал Шумен на Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна. От 2016 г. е Национален консултант по здравни грижи.

Завършила е ПМИ гр. Шумен, специалност "Детска медицинска сестра" (1981). Има магистърски дипломи за специалностите "Биология" (1989) и "Социални дейности" (2004) от Шуменския университет "Епископ Константин Преславски". През 2007 г. придобива специалност „Медицинска педагогика“ в Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна.

От 1990 до 2000 г. е преподавател и директор на Медицински колеж – Шумен, а след това до 2005 г. е зам.-директор.

През 2003 г. защитава дисертационен труд на тема „Образователни, организационни, и социални аспекти на

дейността на медицинската сестра в Първичната медицинска помощ“, а две години по-късно получава научното звание "Доцент".

От 2006 до 2015 г. е първи Ръководител на Катедра "Здравни грижи" в МУ-Варна. От март 2013 г. заема АД „Професор“ по научна специалност: "Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията" в МУ-Варна. Проф. Тончева осъществява преподавателска дейност в специалностите „Медицинска сестра“, „Акушер-ка“, „Медицински козметик“, както и в магистърските програми по „Управление на здравните грижи“. Била е гост-лектор в ШУ „Еп. Константин Преславски“, Варненски свободен университет и Медицински университет - Плевен.

През 2015 г. е избрана за директор на новооткрития Филиал на МУ-Варна в гр. Шумен. Два мандата е избрана за председател на Националния съвет по качество на БАПЗГ (от 2005 - 2015). В момента е член на НСК на БАПЗГ. Участва като председател и член в 5 държавни изпитни комисии за придобиване на специалност от медицински сестри и акушерки.

Проф. Соня Тончева е консултант и член на редакционната колегия на органа на БАПЗГ сп. "Здравни грижи", както и на чужди списания, които публикуват статии, свързани със здравните грижи. Тя е експерт за обучението по здравни грижи в Европейския форум на Националните сестрински и акушерски асоциации и СЗО (EFNMA). Експерт е и по оценка на здравни технологии към Национален център по обществено здраве и анализи (НЦОЗА).

Проф. Соня Тончева бе председател на Научния комитет на XIII Национален форум на специалистите по здравни грижи с международно участие, който се проведе в Шумен на 10 и 11 ноември 2017 г.

ИНТЕРВЮ

Директорът на Филиал Шумен на Медицински университет - Варна проф. Соня Тончева със студенти и вицепрезидента на РБългария г-жа Илияна Йотова, която бе на официално посещение във Филиала през март 2017 г.

- Проф. Тончева, Вие сте инициатор за създаването на Национален консултативен студентски съвет към БАПЗГ. Реализатори на идеята Ви станаха студенти от Филиал Шумен на МУ-Варна, които Вие ръководите. Какви са Вашите очаквания?

- Много се радвам, че студентите от Филиал Шумен на Медицински университет -Варна реализираха една моя мечта, която обсъждам с тях от преди 2 години. Тази идея съм споделяла с много студенти от различни университети по различни поводи когато имам лекции, пленарни доклади и срещи. Мисля, че вложихме много усилия XIII форум в Шумен да бъде иновативен и да се проведе в различен формат и успяхме – международно участие, студентска постерна сесия и с ентузиазма на нашите студенти учредяване и на Национален консултативен студентски съвет към БАПЗГ. Това е прекрасно, но не е достатъчно... Сега следва да се изградят структури към различните университети и наистина да се конструира консултативния съвет, както и студентска мрежа, за да станат ясни вижданията на бъдещите ни млади колеги. Да обсъ-

ждаме с тях важни за бъдещето на съсловието ни въпроси. Младите хора са иновативни, креативни и рационални в мислите и действията си. Те имат ясни виждания за бъдещето и са част от съвременната визия на сестринството, те ще напишат новата история. Пред тях се откриват хоризонти още докато следват - да пътуват и да общуват със студенти от ЕС, избрали същите специалности. Една африканска поговорка казва, че ако искате да отидете някъде бързо, трябва да отидете сами, но ако искате да отидете далеч, трябва да отидете заедно.

- Студентите на Филиал Шумен по традиция са много активни. Те осъществяват инициативи за здравна информация и здравна превенция в световните дни на инсульта, недоносените бебета, редките болести, остеопорозата, диабета и др., а в рамките на XIII Национален форум на специалистите по здравни грижи се включиха в първата в историята на Форумта студентска постерна сесия. Как успявате да мотивирате младите хора за обществена и научна дейност?

ИНТЕРВЮ

- Студентите ни са прекрасни, те са избрали хуманни професии, на които да посветят живота си. Очевидно, че да избереш професията на медицинската сестра, акушерката или някоя друга от спектъра на здравните грижи, означава че имаш вътрешна потребност да се грижиш за другите. Студентите от Филиал Шумен са част от академичното семейство на Медицински университет - Варна и споделят ценностите, активностите и получават солидна подкрепа от преподавателите. Аз мисля, че студентите могат да бъдат много активни ако ги водиш, ако ги вдъхновяваш, ако ги провокираш да бъдат любознателни. Този подход прилагаме ежедневно - не само в задължителната програма, а и в неформалните срещи, когато празнуваме и във всички моменти когато сме заедно. Тогава те откриват нови светове, разбират че когато си активен, ти ставаш по-знаещ и по-можещ. Когато си компетентен можеш да вземаш правилни решения.

Ние учим студентите си на това и се радваме на всичките им успехи, победи и открития. Ние ги готвим освен за професията и за живота и те са много благодарни да получават тези знания и тази подкрепа.

- Колко студенти учат в момента във Филиал Шумен и кога предстои да се дипломират?

- Филиалът на Медицински университет в Шумен е разкрит през 2015 година. Имаме студенти в първи, втори и трети курс. В момента студентите ни са 133 в двете специалности „Медицинска сестра“ и „Акушерка“. Дипломирани все още няма, тъй като срокът за обучение е 4 години. Първата ни промоция за дипломиране на първия випуск ще бъде през 2019 година. За този момент се готвим от рано... мисля, че ще бъде много тържествено и вълнуващо.

Проф. Соня Тончева чете поздравителен адрес от ректора на МУ-Варна проф. Красимир Иванов по време официалния ритуал по откриването на новата учебна година 2017/2018.

След направения водосвет първокурсниците положиха клетва. Тази година с решение на Министерския съвет приемът на студентите беше завишен и в първи курс бяха приети 25 студенти в специалност "Медицинска сестра" и 22 студенти в специалност "Акушерка".

ИНТЕРВЮ

- Имаште ли достатъчно кандидати на последната кандидат-студентска кампания? Какво според Вас би засилило интереса на младите хора към професиите от направление "Здравни грижи"?

- Имашме много кандидати, независимо, че има демографски проблеми тази година. За Филиал Шумен има вече традиционно много кандидати. Ръководството на Община Шумен поиска завишен прием, който осъществихме. МУ-Варна и ръководството на града ни осъществяват много важна и съществена подкрепа на Филиала. Имаме и спомоществатели, които ни подкрепят. Условиата са прекрасни – нова модерна сграда, подходящи учебно-практически бази, амбициозен академичен състав и умни и красиви студенти. Това не идва даром – 360 дни в годината вратите на филиала са отворени за всеки, който иска да види обучението, условията и постиженията ни. Студентите и преподавателите участват в много

събития с фокус към гражданите и децата на Шумен. Провеждаме дни на отворените врати, но нашите студенти отиват в училищата и разказват за професиите. Тази година имашме изнесени кампании в градовете Силистра, Търговище, Разград, Област Шумен и град Шумен. Като ме питате какво би засилило интереса, някак си се обърквам защото Медицински университет Варна винаги е имал много кандидати и аз мисля, че трябва да се вложат усилия, да има стратегия за привличане на студенти, да има условия за модерно обучение. Важно е може би и поведението на работодателите – да предлагат стипендии, да сключват договори, да предлагат по-благоприятни условия за работа и възнаграждения, защото една медицинска сестра или акушерка се обучават 4 години и това е много време. Все повече чувам работодатели да казват: "Пари мога да намеря, но специалисти за работа - изключително трудно".

Проф. Соня Тончева с д-р Гордана Ристевска и проф. д-р Домника Райчановска от Македония (от дясно наляво), които взеха участие с доклади в XIII Национален форум на специалистите по здравни грижи.

ИНТЕРВЮ

- По Ваша покана участие в последния форум на специалистите по здравни грижи взеха проф. д-р Домника Райчановска и д-р Гордана Ристевска от Македония. Бихте ли разказали малко повече за тези Ваши колеги - откъде ги познавате, какви контакти поддържате с тях?

- Много се радвам че македонските ни колеги приеха поканата да участват в националния форум в Шумен. Връзките ми с Университета в Битоля започнаха през 2014 година когато като ръководител на Катедрата по здравни грижи в Медицински университет - Варна приех посещението на д-р Гордана Ристевска. Оттогава започна нашето приятелство.

Ние много помогнахме да се актуализират техните учебни планове и програми за обучението на медицински сестри и акушерки в Битоля и мисля, че те в момента са водещи в Македония, като университет, който е въвел обучение съобразено с Европейските директиви, без да са задължени да правят това, тъй като не са членове на ЕС. През 2015 година аз и мои колеги от Катедрата посетихме Битоля и се запоз-

нахме с много колеги, които провеждат обучение на медицински сестри и акушерки и тогава се запознахме с проф. д-р Домника Райчановска, която сега е директор на Висшата медицинска школа - структура на Университета в Битоля. След това изпратихме студенти по Програма "Еразъм" за три месечни стажове. През 2017 г. отново бях гост на университета заедно с колеги от Филиал Шумен и отправихме покана за участие във форума. В рамките на посещението си гост-лекторите от Македония имаха срещи със студентите ни във Филиал Шумен и ги поканиха за студентски мобилности по програма "Еразъм +". Колегиалните ни отношения са прераснали в приятелски, защото имаме еднакви каузи - да учим младите, да им предаваме любовта към професиите, които са избрали и да работим за повишаване имиджа на съсловие. Те малко ни завиждат защото бяха 3 дни в Шумен и видяха какво правим ние, какъв дух имаме, как преследваме целите си и колко добри започваме да ставаме в научното си израстване. Домника и Гордана са много добри колеги и все повече приятели!

Проф. Соня Тончева (третата от ляво надясно) с участници в XIII Национален форум на специалистите по здравни грижи с международно участие: председателят на РК на БАПЗГ - Шумен Веска Райчева, проф. Станка Маркова - почетен председател на БАПЗГ и гл. редактор на сп. "Здравни грижи", проф. д-р Домника Райчановска (Македония), Мария Балеvsка - парламентарен секретар на БАПЗГ, председателят на БАПЗГ Милка Василева, д-р Гордана Ристевска (Македония) и проф. Иванка Стамболова - преподавател във ФОЗ на МУ-София и член на УС на БАПЗГ (от ляво надясно).

ИНТЕРВЮ

Проф. Соня Тончева с доц. Силвия Борисова, ръководител на катедра "Здравни грижи" в Медицински университет - Варна по време на официалното честване Международния ден на сестринството - 12 май 2017 г. в столичния хотел "Рамада", организирано от БАПЗГ.

- Вие сте първият национален консултант по здравни грижи в България. Какво успяхте да направите за една година и какви са целите Ви за следващата година?

- Висока чест и огромно вълнение за мен бе да бъда избрана за първият национален консултант по здравни грижи в България по времето когато министър на здравеопазването бе д-р Петър Москов. Получих заповедта на Националното честване на 12 май през 2016 година в присъствието на много колеги от цялата страна. Всички се радваха и ме поздравяваха, но и веднага ми подсказваха проблемни области, по които трябва да се работи и да се скъси пътя до министерството, за да ни чуят исканията, проблемите, желанията за промяна. Приех ангажи-

мента и мислех как ще изпълня очакванията. През изминалата година съм консултирала доста колеги – ръководители по здравни грижи от страната, както и активно работих с БАПЗГ. За съжаление не съм канена по въпроси засягащи здравните грижи от здравните министри, които влязоха в мандат след д-р Москов. Според мен има няколко приоритетни области, в които бих искала да бъда по-полезна: изработване на стандарти за здравните грижи и изработване на механизми за степенуване на професиите на здравните специалисти, според придобитите компетенции.

- Как успявате да съчетавате толкова много отговорности едновременно?

- Щастлива съм, че аз се зареждам от работата си. Когато човек работи това което иска, нещата се получават. Имам много активни и добронамерени сътрудници, които са мои студенти, докторанти, някои вече хабилитирани – всички те са част от моята школа, знаят изискванията и критериите ми за ра-

Проф. Тончева приветства участниците на XIII Национален форум на специалистите по здравни грижи.

ИНТЕРВЮ

бота, помагат ми и ние заедно успяваме. За мен отговорностите не са бреме, когато работя, аз изпитвам удоволствие. Понякога ми е трудно, но аз съм дисциплиниран човек, строг към себе си и си нося достойно ангажиментите. Аз имам кауза, за която ще работя неуморно докато не бъде постигната - сестринството в България да има стандарти и признатата автономия в рамките на придобитите компетенции.

- Обикновено в края на всяка година човек си прави равностетка. Успешна ли беше 2017 година за Вас в личен и професионален план?

- Гледайки назад мисля, че през отиващата си 2017 г. година успех да постигна основните си цели, но аз съм максималистка и може би можех още...В личен план съм щастлива че съм здрава, здрави са и хората които обичам. Семейството ни се увеличи с още едно прекрасно момченце, което се роди през месец август във Варна. Когато човек е здрав може да мечтае, да твори, да се радва на живота...

- Какво бихте пожелали на специалистите по здравни грижи и на студентите в навечерието на Коледа и Нова година?

- Желая прекрасни празници и щастлива 2018 година! Нека Новата година да бъде мирна, благодатна и успешна за всички! Нека се сбъдват мечтите ни и да се обичаме повече!

Разговора води Румяна Милева

Публикувано в Електронния бюлетин на БАПЗГ, брой 12/2017 г.

Проф. Соня Тончева до коледната елха, която краси Филиал Шумен на МУ-Варна.